

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Fenyegetődés.

Berzeviczynek már ismert tanügyi reformjavaslata sokszoros megvitatás tárgyát képezte úgy a magyar tanügyi, mint a nemzetiségi politikai körökben.

A magyar tanügyi körök a javaslatot paedagogiai és tanügyi politikai szempontból bírálták, nemzetiségi politikusok azonban a javaslatot csakis politikai szempontból mérlegelték.

A miniszter, a kormány, de még a magyar közvélemény is bizonyára természetesnek tartja, ha a törvénytervezet minden oldalról, szakszerűen megvitatják. Még a nemzetiségi politikusok véleményét is meghallgatják, mert tudják, hogy az érdekek, melyek sokszor természetes okokból kerülnek egymással ellentétbe, csak úgy egyeztethetők össze békésen, ha minden véleményt meghallgatnak, ha minden véleményt az ügy javára mérlegelnek.

Epen ezért egyenlő nyugodtsággal hallgatták meg a magyar paedagogusok és a nemzetiségi politikusok véleményét.

A szerb radikálisok azonban váratlanul oly harcmodort választottak a törvénytervezet ellen, melylyel célt nem csak hogy nem érnek, hanem maguk erősítik meg annak a szükségérzetét, hogy a javaslatot változatlanul kell törvénynyé emelni.

Amíg Tomics Jásó a magyar és szerb együttthaladás szükségességének szempontjából hozta föl érveit a javaslat ellen, komolyan mérlegelték minden szavát. A magyar állam békés fejlődése javára is megkövetelhetette ezt. Ezenkívül Tomics még magyar állampolgár is.

Most azonban Tomics Jásó taktikát változtatott. Nem elégzik meg a saját komoly, mindenki által figyelemre méltatott küzdelmével, hanem Belgrádot szólaltatja meg a törvénytervezet ellen.

Fenyegetődik Szerbia haragjával.

Ez már baj, mert arra a térére lépett, amelyen minden szó legalább is a magyar kormány részére kell, hogy a pusztába kiáltott szó legyen még akkor is, ha ez a szó, amint elmondják oly ajkáról hangzik el, amelyek Bécsset nem szeretik.

Magyarország tanügye legféltettebb és sérthetlenebb belügye Magyarországnak. Ehhez Belgrádnak semmi köze. A radikálisoknak ezt meg kellene értetniök a belgrádiakkal, mert a biztatással szövetségeseivé lesznek azoknak, akiknek a mi belügyünkbe beavatkozniok joguk nincs.

A szövetkezéssel tehát így ők, a magyarországi szerbek is elvesztik beavatkozási jogukat. Ezt aligha akarnák.

E szövetkezés helyett inkább arra figyelmeztetnék Szerbiát, hogy mikor Sándort meggyilkolták Magyarország volt az, amely kijelentette, hogy az ügy Szerbia belügye, abba mi nem avatkozunk. Pedig milyen könnyű lett volna a beavatkozás.

Ha Szerbiában komolyan gondolkoznának, már csak ezért sem avatkoznanak, még a szerb radikálisok segélyével sem, Magyarország tanügyébe.

Csatth Lajos.

A szabadkai katonaságnak gyásza van. Kozmatelkei Csatth Lajos, honvédezredes, állomásparancsnok, ma reggel 8 órakor hosszas szenvedés után meghalt.

Kozmatelkei Csatth Lajos Bochnanetzban, Csehországban született 1853-ban, de magyar nemesi család ből származott.

A bécsujhelyi katonai akadémia elvégzése után 1874. augusztus 30-án avatották föl. Főhadnagygyá 1879. május elsején nevezetett ki. Ugyancsak ezen év július hó 15-én nyerte el a hadiérmet, mert részt vett Bosz-

nia és Hercegovina okkupációjában.

Az 1882. évi október hó elsején a 6. huszárezredhez helyeztetett át; 1886. november elsején pedig a vezérkarhoz osztatott be.

Másodosztályu századossá 1887. október elsején, első osztályu századossá 1889. évi május elsején léptetett elő és mint ilyen áthelyezték a 33. számú gyalogezredhez, a vezérkari testületbe. Az 1891. évi október hó elsején a 60. gyalogezredhez helyezték át, két év mulva pedig az 51. gyalogezredhez.

Az 1893. évi augusztus 1-én lépett át a honvédséghez mint első oszt. százados, a budapesti első honvédezredhez. A következő év május hó 1-én őrnagygyá nevezetett, s a 4. honvédkerületi parancsnokság segéd-tisztjévé nevezetett ki. Az 1895. év augusztus havában ismét csapatszolgálatra rendeltetett, mint zászlóalj parancsnok a 16. honvédgyalogezredhez. A rákövetkező év decemբerében az 5. honvédgyalogezredhez helyeztetett.

Alezredessé 1897. november 1-én nevezetett ki. Az 1898. év május elsejétől az 5. honvéd gyalogezrednél, mint különleges alkalmazásu törzstiszt volt alkalmazva.

Ezredessé 1900. november elsején nevezetett ki, s azóta Szabadkán van, mint állomás parancsnok is.

Csatth ezredes a Ludovika Akadémia közlönyében kitünt harcászati munkálataival. Festészettel is foglalkozott és két vidéki város tárlatán kitüntetésben is részesült.

Mint ezredes, Szabadkán vette feleségül Vojnich Berta urhölgyet.

* * *

Az ezred tisztikara a következő gyászjelentést adta ki:

A m. kir. szabadkai 6-ik honvéd gyalogezred tisztikara mélyen szomorodott szívvel jelenti, hogy szeretett ezredparancsnoka, kozmatelkei Csatth Lajos m. kir. honvédezredes ur, a katonai érdemkereszt, hadiérem, jubileumi emlékérem, a III. oszt. tiszti katonai szolgálati jel, a „Mária“ kereszt, a III. oszt. perzsa császári nap és oroszán rend tulajdonosa, a m. kir. szabadkai 6. honvéd gyalogezred parancsnoka f. hó 1-én reggel 3 órakor életének 51-ik évében hosszas

szenvedés után Szabadkán jobblétre szenderült. A megboldogult hült tetemei a róm. kath. vallás szertartásai szerint folyó hó 2-án délután 5 órakor fognak Szabadkán a bajai sirkertben levő családi sírboltba örök nyugalomra tételni. Szabadka, 1904. augusztus hó 1-én. Kegyeletünk örzi emlékét!

A család gyászjelentése a következő:

Öz. Kozmatelkei Csatth Lajosné bajsai Vojnich Berta megtört szívvel jelenti, hogy felejthetetlen férje *Kozmatelkei Csatth Lajos* úr m. kir. honvédezredes a szabadkai 6-ik honvédgyalogezred parancsnoka, a katonai érdemkereszt, a hadi érem, a III. osztályu katonai szolgálati jelvény, a Mária kereszt és a perzsa császári nap és oroszán rend tulajdonosa a f. 1904. évi augusztus havának 1-ső napján hajnalban jobblétre szenderült. Hült tetemeit augusztus 2-ik napján d. u. 5 órakor kísérik ki az I. kör, 173. számú gyászházból az ugynevezett bajai temetőben levő családi sírboltba. Lelke üdvéért az engesztelő szent mise áldozat ugyancsak augusztus 2-án d. e. 10^{1/2} órakor a szabadkai szent Teréz templomban mutatattik be a mindennek Urának. Szabadka 1904. évi aug. hó 1-én. Áldás emlékére!

ORSZÁGGYÜLES.

— Saját tudósítónktól —

Budapest, 1904. aug. 1-én.

Elnök: Perczel Dezső. A hónap első napja lévén, felolvassák a hátra lévő interpellációk jegyzékét.

Tisza István gróf kormányelnök betérjesztette jelentését az utlevélügyben tett intézkedéseiről.

A napirendre tértek át, a közoktatásügyi költségvetés folytatólagos tárgyalására.

Eötvös Károly: A közoktatásügyi miniszter programja nem sokat ér. Nem is értette meg az egészet, amit pedig megértett, abból nem sok jót vár a nemzetre.

Hazánknak még nem volt tiszta magyar érzésű kultuszminisztere. Hol német, hol francia volt, de egész magyar soha. Nem tudja a jelenlegi miniszter milyen lesz de ha tudná, sem mondaná meg.

Csodálja, hogy amikor a miniszter a művészetekről beszélt, nem emlé-

ŐSZI VETÉSHEZ!

A kinek még vetőgépe nincsen, az ne mulassza el, hogy minél előbb egy „Unicum-Drill“ vagy „Kincsem“ vetőgépet beszeressen. Az „Unicum-Drill“, valamint a „Kincsem“ vetőgép az egész országban a legelterjedtebb vetőgép. Csupán Szabadka sz. kir. városában több mint 300 db, működik a t. gazdaközönség legjobb megelégedésére. — Többek közt vettek: Nsgos **Regényi Lajos** úr, Nsgos **Kiss Ábel**, Nsgos **Dr. Rádics Péter**, **Sztipics Fábian**, **Malagurszky Máté** Pálfi, **Dr. Dekker Gyula** kir. ítélőtábla bíró, **Báro Vojnics István**, **Racsman Janos** urak és még igen számos szabadkai földbirtokos. Az „Unicum-Drill“ és a „Kincsem“ vetőgépek a leghatékonyabban vetnek akár a sík földön, akár lejtős vagy hegyes vidéken. Az „Unicum-Drill“ és a „Kincsem“ vetőgép Bács-Bodrogh és Csongrád megyék részére kedvező fizetési feltételek mellett kizárólag nálam kaphatók és pedig eredeti gyári árban.

Telefon szám: 288.

Tisztelettel

SZÜCS ÖDÖN

Szabadka, Raichl-féle palota.

A vasutnak átellenében.

kezelt meg a zenéről. Pedig a zene germanizáló ereje sokkal nagyobb, mint az udvar és hadserege és magyarsító haszna is több lenne, mint az egész hadsereg magyarsága.

A magyar nótákat buta Wagner zenére éneklik. A magyar királyi zeneakadémiának az a feladata, hogy a külföld számára neveljen zeneértőket. Minden zenét művelnek mindenütt, csak a magyart nem. Még nálunk sem. A műveltségnek és hazafiságnak egységesnek kellene lenni. Miért nem követjük a horvátok példáját? Miért nincs olyan püspökünk, mint Strossmayer? Miért nem becsüljük meg magunkat annyira, mint a horvátok.

Gabányi Miklós: Csáky Albin volt miniszter Káldy Gyulát nevezte ki a zeneakadémiában magyar tanárnak és évi fizetésül — 150 forintot akart neki adni. (Zajos derűtség.) Káldi azonban lefőzte a minisztert és ingyen foglalta el az állását. Ez a mi magyar politikánk. Sajnáljuk a pénzt rá.

Az akadémiában csak olyan dolgokat írnak meg magyarul, amit már előttünk megírtak németül rosszul.

Buzáth az 1848. XII. t. c.-ről. Lehetetlennek tartja, hogy egyes katolikus főpaprak millió korona jövedelme legyen, amikor egy csomó pap meg nyomorog. Tiltakozik az ellen, hogy a protestantizmus akadályos volna az 1848. XX. t. cikknek. Még ma is Kolonics rendszer járja. Ez ellen tenni kell. A nemzetiségek ne játszanak bele a falog megoldásába. A költségvetést nem fogadja el. (Zajos helyeslés és taps a szélsőbaloldalon.)

Bedőházy János mint a közoktatásügy szerény munkása és egy nagy magyar egyház szerény tagja szól a költségvetéshez. A kultuszminiszter programja elég biztató. Elfogadja a költségvetést.

Bedőházy után **Gaal Sándor**, majd **Lendl Adolf** beszélt a költségvetés ellen, mire elnök a vitát holnapra halasztotta.

Pavlovits Lyubomir legújabb botránya.

A nemzetiségi izgatásairól és egyéb szenzációs botrányairól hirhede vált **Pavlovits Lyubomir** országgyűlési képviselő, akinek szereplése már sok tápot adott az országos sajtónak, ismét hallat magáról.

A legújabb viselt dolgait a karlocai szerb egyházi kongresszus által kiküldött bizottság derítette ki, a miről a következő tudósítást vettük:

Alig pár napja, hogy hirt adott a sajtó egy csinos botrányról, amelyet **Pavlovits**, törökbecsei országgyűlési képviselő, a melencei fürdőben — melynek a múlt évben az ottani orvos kitolásával igazgató orvosává lett — rendezett s ime máris új botrányról értesítenek ugyancsak **Melencéről**, csak hogy ebben a botrányban **Pavlovits** ur nagyon is passzív szerepet játszik.

Arról van ugyanis szó, hogy a karlocai szerb egyházi kongresszus a múlt napokban kiküldött egy bizottságot, hogy az ottani fürdőkezelést megvizsgálja. A vizsgálat eredményét még nem publikálták, de

annyi már tudva van, hogy **Pavlovits** urnak nincs rendben a szénája s midőn nesztét vette, hogy a bizottság az ő felfüggesztését fogja ajánlani, *sietett az elcsapatást lemondással megelőzni.*

Egyelőre nyilvánosságra került többek közt bizonyos jegyzőkönyv ügye, melyben az igazgató orvos urnak bizonyos díjak lettek volna megállapítva; arra a megállapításra azonban sem azok, kik a határozatot hozták, sem akik a jegyzőkönyvet aláírták, nem emlékeznek.

BAJAI HIREK.

— *Expressz tudósítás.* —

Baja, augusztus 1.

— **Szabadságon.** Dr. **Hegedűs** Aladár polgármester ma hat heti szabadságra ment.

— **Baja város** közigazgatási bizottsága augusztus havi ülését a rendes szokástól eltérőleg, nem 8-án, hanem f. hó 4-én délelőtti fél tíz órakor tartja.

— **Templom festés.** A bajai belvárosi r. kath. plébánia templom festésének a munkálatai serényen folynak. A templom festésének költségei a nagyközönség adományaiból gyűlt be. A templom új orgonát is kap. Ennek költségeit a nemeslelkű főpásztor, **Császka György** kalocsai érsek adományozta.

— **Tolvaj honvéd.** A bajai tanítóképző intézet kertésze tegnap nyitva hagyta szobájának utcára nyíló ablakát. Egy arra járó honvéd huszár benyult az ablakon és elemelt az ablak mellett álló asztalról egy aranygyűrűt és egy 3 korona néhány fillért tartalmazó érszényt. A huszár ma reggel elvitte az aranygyűrűt a városi zálogházba elzalogosítani. A zálogintézet tisztviselői rögtön jelentést tettek a rendőrségnek, minél fogva a tolvaj huszárt letartóztatták, ki tettét be is ismerte.

— **Kolostor javítás.** A szent Ferenc rendiek bajai kolostorát most restaurálják. Javításra szorult a Ferenciek templomának tornya is. Minthogy az a torony a bajai tűzoltóságnak őrtornyul is szolgál, a javítás költségeit: 408 koronát Baja város fedezi.

— **Hivatásos tűzoltóság.** A bajai hatósági ellenzék indítványt nyújtott be Baja város törvényhatósági bizottságához, hogy Baja város az önkéntes tűzoltóság helyébe hivatásos tűzoltóságot rendszeresítsen. Az indítvány a legközelebbi közgyűlés elé kerül.

— **Új öntöző kocsik.** Baja város az utcák öntözése céljából az eddig már meglevők mellé újabb két öntöző kocsit szerzett be. Az öntöző kocsikat **Brodáky Sándor** bajai iparos készítette.

Plehe örültje.

(Saját tudósítónktól.)

Ujvidék augusztus 1.

Oroszország szenzációinak már nálunk is meg van az áldozata. Az orosz-japán háború hírei már napok óta feltűnő izgatottságban tartották **Pavlovics dr. ujvidéki** uri embert. Akit csak megállíthatott megállított, a háború rémeiről, az oroszok győzelméről s a japánok kegyetlenségéről beszélt neki rémes dolgokat. Exaltált állapotba került ugyan, de rosszra senki sem gondolt.

Szombaton este, mikor **Plehe** meggyilkolásáról már részletes tudósítások jelentek meg mindenütt, **Pavlovics** önmagából kikelve rontott a Hungaria könyvnyomdába, torokszakadtából kiabálva:

— Én vagyok az oroszok Istene. Tudjátok meg, hogy én az oroszok Istene vagyok. Mindenki térdet hajtson előttem.

A nyomda tulajdonosa mikor látta, hogy örülte van dolga, felszólította, hogy hagyja el a nyomdát. Az örülte ez olyanyira dühbe hozta, hogy a nyomdatulajdonosra vetette magát és fojtogatni kezdte.

A veszedelmes dulakodásban a nyomdaszemélyzetnek kellett a tulajdonos segítségére sietni, de még így is nehezen tudták megfékezni a dühöngő örülte, aki a dulakodás közben véresre verte önmagát.

Mikor azután nagynehezen megfékeztek átadták a rendőrségnek.

De a rendőrök is alig bírtak vele. Három rendőr nem volt elég a megfékezéséhez. Mikor megfékeztek a főorvoshoz vitték, aki megállapította, hogy az oroszországi események megörjítették. Mig az orvoshoz vitték egy, iszonyu nagy viaszgyertyát vett. Jojkics főorvost, mint az oroszok Istene azzal fenyegette meg. A szerencsétlent a tébolydába szállították.

HIREK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Augusztus 6. A Szabadkai Kör táncvigalma **Palicson**.

Augusztus 14. A nyomdászok szakegylete táncviralmá a városligetben.

Augusztus 14. Népünnepély kirándulással **Kamaráson**.

Szeptember 3. A szabadkai magyar asztaltársaság szüreti mulatsága a városligetben.

Országos vásárok. Ujvidéken augusztus 6-8-ig. Temesváron augusztus 11-15-ig. Nagybeskerekén augusztus 11-14-ig.

— **A közigazgatási bizottság** ülése. A szabadkai közigazgatási bizottság e havi rendes ülését nem folyó hó 11-dikén, hanem folyó hó 5-dikén tartja meg.

— **Mukics Simon — diszlakoma.** Abból az alkalomból kifolyólag, hogy **Mukics Simon**, szabadka II. kerületének országgyűlési képviselője az országgyűlésben a kisipar és általában a magyar ipar védelmében nagy beszédet mondott, Szabadka iparosai szombat este népes diszlakomát rendeztek **Mukics Simon** tiszteletére. A lakomán felköszöntötték **Mukics Simon** Pausics János, Nánay Mihály, Reisner Lajos. Ezek után **Mukics Simon** mondott nagy beszédet. Beszéltek még: **Fischer Jákó dr.**, **Kalmár Antal dr.**, **Filőr Jenő** és még mások.

— **Plébánosi jubileum.** Az idén lesz harminc éve annak, hogy **Jeszenovits János**, szabadka-szentgyörgyi plébánost plébánossá avatták. Ebből az alkalomból a szentgyörgyi hívek elhatározták, hogy népszerű plébánosuk tiszteletére, november havában, jubiláris ünnepélyt rendeznek. Az ünnepély előkészületeit már megkezdték.

— **A közoktatásügyi bizottság** ülése. A közoktatásügyi bizottság ma délelőtt **Bolcs József** kulturtanácsnok elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen a főgymnásiumnál üresedésben lévő latin és görög ideiglenes helyettes tanári állásra jelöltek a folyamodók közül. Az ülésnek csak ez az egyetlen tárgya volt.

— **Nem lesz Zimonyig új gyorsvonat.** A szabadkai—budapesti új gyorsvonatról, mely május hó 1-én indult meg, azt közölték a megyei sőt több fővárosi lap is, hogy október 1-vel ezen vonat ki lesz bővítve Zimonyig, belevonva a szárnyvonatokat is. — Most azonban a kereskedelmi miniszter arról értesíti a zombori kereskedők testületét, hogy ezidőszereint nem tartja még szükségesnek a vonat meghosszabítását, mert a jelenleg közlekedő gyorsvonatok sincsenek egészen kihasználva.

— **Százezer korona adóengedély.** Az alföld egyik leggazdagabb községében Magyar-Kauizsán is, mint az ország sok vidékén, majdnem teljesen tönkretette a szárazság a gabona és egyéb vetéseket. Most a község két népszerű tisztviselője: **Huszágh István** adójegyző és **Zsiday Imre** földadónyilvántartó kérvénnyel fordultak a kir. adóhivatalhoz s körülbelül százezer korona földadó elengedését kérik a szárazság okozta kár folytán. Ez az ügybuzgalom például szolgálhat sok község előljáróinak. És ezen a vidéken, mint tudósítónk írja máig se volt.

— **A vasutasok eskütelétele.** A zentai államvasuti alkalmazottak pénteken tették le az új hivatali esküt. Az eskübizottság elnöke **Zelovits Kornél** m. kir. vasuti és hajózási biztos a miniszter megbízottja volt, tagjai pedig: **Motika Ferencz** főellenőr és **Naszády Géza** fogalmazó. A miniszteri megbízott rövid magyarázatot adván az esküre kötelezetteknek az eskü mibenlétéről és fontosságáról, ezek mindnyájan letették az esküt s ezt a sajátkezü aláírtásukkal is megpecsételték.

— **Eljegyzés.** Mintsek Geza kecskeméti gyógyszerész eljegyezte **Prokes Katinka** kisasszonyt, **Prokes Mihály** v. törvényhatósági biz. tag leányát.

— **Az ipartestületi dalárda** holnap, kedden este, az ipartestület helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgya: az alapszabályok módosítása.

— **Az ujvidéki villamos** naprólnapra a megvalósuláshoz közeledik. Egy bizottság alakult mely hetenként egyszer tárgyalja a folyó ügyeket. **Rohonyi Gyula** gépészmérnök kidolgozta a tervet és most már az ügy anyagi oldala is meg van világítva. A bizottság jegyzője **Csernyei Mór** tanár lett. **Id. Jójárt János** a borászati egyesület elnöke áll most az ügyek élén. A vállalkozók még a jövő hó folyamán végleg határozott tervet adnak.

— **Választás.** A kerületi betegsegélyező pénztár pénztári ellenőrének **Mucsy Nándor** a bécstopolyai takarékpénztár könyvelőjévé választották meg. A megüresedett állást tegnap töltötte be a pénztár választmányja és arra egyhangulag **Birkás Lajos** nyug. városi tanácsnokot választotta meg.

— **Csendőrök mint tűzoltók.** A honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a csendőrök tűzoltóknak képezzék ki, hogy szükség esetén támogathassák a rendes tűzoltóságot nehéz földadatok teljesítésében. A szegedi második csendőrkerületi parancsnokság ennek folytán ma megkereste a városi tanácsot, hogy a csendőrlegénység ki-

képzésére engedje át a városi tűzoltói szereket. Természetes, hogy a tanács készséggel fog eleget tenni a parancsnokság kérelmének.

— **A palicsi fürdőigazgatóság figyelmébe.** A palicsi fürdővendégek körében élénk visszatetszést kelt azon körülmény, hogy a női hideg fürdőben különösen az utóbbi időben uzussá válik, hogy egyes hölgyek 10—12 éves fiugyermekeiket magukkal viszik a fürdőbe és ott ruha nélkül fürösztik. A fürdővendégek közül többen hozzánk jöttek ezen panaszszal. Felhívjuk tehát a magunk részéről is a fürdőigazgatóságot, hogy ezen szokást saját hatáskörében minél előbb szüntesse be.

— **Az újvidéki artézi fürdő.** Újvidékről írja tudósítónk, hogy az új fürdő felépítése már biztosítva van. A részvények mind jegyeztek. A díszes artézi fürdőt jövő év január havában már meg is nyitják.

— **Tüzesetek a mult hóban.** Az önkéntes tűzoltó testület kimutatása szerint július hóban a város belterületén volt 11 tető, 1 szoba, 1 pince, 6 kazal és 8 gabona tűz, összesen 28 tüzeset. Az összes kárösszeg 26036 korona, ebből biztosítva volt 15200 korona, nem volt biztosítva 10836 korona.

— **Névmagyarosítások.** Dr. Grünbaum Pál óbecsei ügyvéd, valamint kk. Ferenc, Imre—László, Sándor—István, Mária—Zsuzsanna gyermekei »Galambos«-ra, kk. Berger Gyula, Imre és Sándor zombori tanulók pedig »Gombos«-ra változtatták családi neveiket.

— **Égő kocsis.** Ma délelőtt a szegedi uton Papp János gazdálkodónak egy szénarokmányát szállította a kocsisa. Utközben a lelenház közelében pipára gyújtott a kocsis és a gyufát eldobva, az felgyújtotta a szénát. A tüzet rögtön észrevették és a lovakat kifogták. Az előhívott tűzoltók két perc alatt eloltották a tüzet.

— **A javíthatatlan.** Cernyákovics János többször büntetett csavargó alig tizenhat éves és máris minduntalan a büntető hatóságokkal van dolga. A javíthatatlan dologkerülőt ma reggel Brecka Antal köteles érte tetten, amikor 8 drb hámistráng kötelet lopott el a raktárból. A rendőrség a tolvajt letartóztatta.

— **Rendőri hírek.** Fischer Márkné verbászi lakosnő panaszt tett a rendőrségnél, hogy tegnap, míg lakásáról távol volt, a nála tartózkodó Boksan Szvetozárné különféle ruhaneműeket ellopott és megszökött. A szabadkai rendőrség a tettest ma reggel, amikor Bajára akart utazni, a vasuton elfogta. — Tolvaly Albert honvédszázadosnak sötét sárga felnyergelt lova ma reggel a gyakorlótérrel Kelebia felé elfutott. Ma délben már elfogták a kelebiai-uton és a rendőrségre vezették.

— **Anyakönyvi hírek.** Halottak: Bozovics János 14 hó Bobicskov Róza 3 hó, Mihály Anna 3 nap, Csiger Aranka 5 hó, Popp Franciska 95 év, Patacsics József 4 hó, Huszka János 23 év, Kozmatelkei Csath Lajos József 50 év, Káhm Ferenc 2 hó, Pölhe Károly 18 hó, Tokodi Mihály 16 év. Eljegyzés: Szurok István Nagy K. Matildal, Zákocki Antal Balás Évával, Vizi Alajos Vujevics Etellel, Stengel Samu Brucker Ceciliaival. Házasság: Pertics Rókus Kescsenovics Máriával, Csonka József Juhász Erzsébettel, Luics János Martinovics Juliával, Vujkovics B. Miklós Mátics Ilonával, Huszág Sándor Gál Magdolnával.

— **Irtózatások** gyakran a következmények, ha esetleges betegségek behurcolásának idajekorán elejét nem vesszük, egy oly időben, midőn szinte minden második ember többé-kevésbé beteg s eltekintve a Diphteritis, vörheny, Typhus stb.-től, betegségek legborzasztóbbika a tüdővész óriási mérveket öltött. (belügyminisztérium jelentése szerint 1902-ben Magyarországon 75145 egyén halt el tüdővészben.) Ezért mindenki saját belátása szerint előbb megőződést szerezzen a „*Ragályos betegségek elleni önműködő fertőtlenítő készülek*“ célszerűségéről és aztán el ne mulassza azt úgy a saját, drága hozzátartozóinak jól felfogott érdekében, lakó és hálószobában, irodában, műhelyben, raktárban, closet- stb ben alkalmazni. Helyiségekben a hol sok ember fordul meg szintúgy a hol betegek vagy gyermekek vannak, semmiképp sem volna szabad hiányoznia A készülek kicsi és csinos, a belőle kiáramló szag nem kellemetlen. hogy a lakóság minden rétegének hozzáférhető legyen Mintadarabok önköltségen — 1 korona 4 fillér előzetes beküldése ellenében frankó szállítatnak, egy és ugyanazon címre azonban csak egyszer, különben áradarabonként 1 korona 50 fillér, előzetes beküldés mellett vagy utánvétel-*Del. Damascena ass., Marillavölgy. 53.*

A háború.

— Saját tudósítónktól. —

A háborúra vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek.

Tokio, augusztus 1.

Togo tengernagy elkésve érkezett jelentése beszámol egy ütközetről, mely torpedónaszádok és egyéb kis járművek között folyt le július 23-án. A japánok három torpedót löttek ki, amelyek felrobbantak. Az ütközet eredményéről nem tudni közelebbi adatokat. Kőd volt. Ugy látszik, hogy Togo jelentése megerősíti ama kínai részéről eredt híresztelést, hogy két orosz torpedónaszádból elsülyedt.

Niucsang, augusztus 1.

Hir szerint elpusztították a Szivucs nevű ágyunaszádot a Liaojang folyamon a város fölött 30 mérföldnyire. Haicsönfi irányából erős, tartós tüzelést hallanak.

London, aug. 1.

A Daily Telegraph jelenti Tokióból: Tegnapelőtt 2 nagy 6000 tonnás orosz gőzös hagyta el köd védelme alatt Port-Arthurt, egy torpedónaszádból kisérleiben. A hajón több polgári személy is volt. Az ostromló japán hajóhad torpedónaszádbólói észrevették a hajókat, mikor a köd széteszlott. Az oroszok fehér lobogót vontak fel. A 2 gőzöst valamint az orosz torpedónaszádbólót a japán hajóhad kiinduló pontjára vezették.

Konstantinápoly, aug. 1.

A porta elhatározta, hogy török tisztet küld a japán és orosz főhadiszállásra.

Páris, aug. 1.

Az Echo és Páris jelenti Pétervárról: Megerősítést nyer az a hír, hogy az első hadtest, amely jelenleg Liaojangban van, a jövő héten Wladivostokba megy, hogy az ottani helyőrséget megnagyobbítsa. A Petit Parisien egy tokioi jelentése szerint Kuroki előőrse már Mukden közelében van.

MULATSÁGOK.

Ignác napja. Illgen Ignácot, a Takarékpénztár és Zálogház titká-

rát ünnepelték szombaton este, névnapja alkalmából ismerősei és jó barátai. A baráti és kartársi szeretet hozta őket össze az ünnepeltnek a bajai szállókban levő villájában, s a szeretet tartotta őket együtt kivilágos kivraddig. Ott voltak:

Gyubek Géza és neje, Aubermann Miklós és neje, Vas Lajos és neje, Szagmeiszter Antal és neje, Szagmeiszter Gyula és neje, Szauer Henrik és neje, Rózsa Károly és neje, Mukics Aladár, Hoffmann Dániel, Szilágyi Nándor, Lepadát Jenő, Antunovics Simon, Aubermann Mici és Teri, Körtvélyessy Katica, Német Irma, Szagmeiszter Olga, Riesz Gizella, Riesz Erzsike, Körtvélyessy Margit (Szeged.)

Házi mulatság. A szabadkai aranyifjúság kebeléből alakult társaság f. hó 7-én házi mulatságot rendez a Lázics-féle házban. A szünóra alkalmával szépségversenyt rendeznek a megjelent hölgyek között, s a legszebb hölgy egy igen érték ajándékot kap.

TAVIRATOK.

Goluchowszky Párisban.

Páris, aug. 1. Goluchowszky gróf ma ideérkezett.

Szocialista forradalom Szerbiában.

Újvidék, augusztus 1. (Saját tudósítónktól.) Belgrádban a szocialisták valóságos forradalmi állapotot teremtettek. **Ide érkezett hírek úgy tüntetik föl a dolgot, mintha forradalom ütött volna ki.** Az egész helyőrség kénytelen volt kivonulni a szocialisták ellen. Heves összeütközések történtek, melyben mindkét részről többen megsebesültek.

A bécsi fuvarossztrájk.

Bécs, aug. 1. A fuvaroskocsisok tegnapi gyűlésén hozott határozatokhoz képest ma megindult a nagy általános sztrájk, a nagy és kisfuvartulajdonosok minden üzemében. Kivételt tesznek azok a vállalkozók, kik a követeléseknek már eleget tettek. Nem sztrájkolnak a sörgyarak és üzemek fuvarosai. A szállítótársulat raktárába egy tiszt vezénylete alatt 30 főnyi gyalogság vonult ki, akik a sztrájkoló kocsisok helyett látják el a fuvarosmunkát.

Halálraitelt férjgyilkos.

Eszék, aug. 1. A bíróság Novelice Pétert kötél által halálra ítélte szeretője férjének meggyilkolása miatt. A meggyilkolt feleségét 15 évi börtönre ítélték el.

Franciaország és a Vatikán.

Páris, aug. 1. A Matin azt állítja, hogy a kamara megnyílásakor a kormány hajlandó lesz beleegyezni abba, hogy azonnal tárgyalás alá vegyék a Franciaország és a Vatikán között lévő viszony megszakítása miatt benyújtott interpellációt.

Gyilkossági kísérlet a tőzsdén.

Budapest, aug. 1. A Mária-Valéria-utcában levő tőzsde kávéházban ma délelőtt tizenegy órakor véres szurkálást rendezett két börziáner, akik sógorok. Az egyiket Mezei Fülöpnek hívják, a másikat Tusák Sándornak. Régtől fogva családi viszálykodás folyt köztük, szóval, levelekben szidták, sértegették egymást, revolvert ijeszgetett egyik a másiknak. Ma végre egymás mellé kerültek a Lloyd-kávéházban. Mezei csúfolni kezdte Tusák családi viszonyait és adósságokat emlegetett, amiket ő soha nem fog megkapni a derék sógortól. **Tusák felugrott, megtamadt Mezeit, aki azonban kirántotta kesét és több helyen megszurta.** Tusákot egyszerre elborította a vér és össze-

esett. Kihívták hozzá a mentőket, a kik bekötözték a sebeit s a Rókusba vitték. A szurkáló sógort a rendőrségre vezették.

Megölte az anyja szeretőjét.

Budapest, aug. 1. Egy alig 17 éves fiatal snhancot tartóztatott le tegnapelőtt a csendőrség Baza kraszószőrénymegyei községben. Ez a szerencsétlen fiu gyilkosságot követett el, hogy bosszút álljon az anyjáért. Özvegy Brádu Györgyné a férje halála után csakhamar viszonyt kezdett egy Krecsun Miklós nevű legénnyel, a ki a férje életében kocsis volt náluk. Ez év tavaszán házába is vette az asszony ezt a legényt, de a fia, a ki már suhanckorba lépett, agyonlövessel fenyegette az anyját, ha a legény tovább is ott marad. Az asszony tudott tehát a legényen, de azért titokban fentartotta vele a szerelmi viszonyt. A mult héten cséplték el a Brádu né gabonáját. A cséplésnél ott volt az asszony szeretője is, a ki a cséplés befejezése után az asszony tudtával kocsi rakta a gabonatermést és bevitte Lippára eladni. Az asszony várta haza Krecsunt, de az feléje sem ment.

Sírásra fakadt a becsapott asszony s eközben bevallotta fiának, hogy Krecsun eladta a buzájukat és az árát elmulatja. A fiatal legény puskát kerített és lesbe állott a koresma közelében, ahol Krecsun mulatott. Elfél felé jött ki Krecsun a koresmából részegen. A fiatal Brádu agyonlőtte.

Ujabb Bilse-pör.

Frankfurt, aug. 1. tegnap tárgyalta a frankfurti hadbíróóság Witte főhadnagy bűnpörét, aki hamisan vallott a Bilse-pörben és azonkívül a katonákkal kegyetlenül bánt. A tárgyalás iránt igen nagy az érdeklődés. A bíróság délután négy órakor hirdette ki az ítéletet, amely szerint Witté főhadnagyot egy évi és három napi fegyházra, fefokozásra és két évi hivatalvesztésre ítélte.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Verekedő testvérek. Temunovics Simon március hó 17-én Varga Horgosi Lukács koresmájában összevesszett István nevű bátyjával. A verekedő testvéreket Nagy János rendőr szétválasztotta, a miért a sanguinikusabb testvér, Simon bicskával rohant a rendőrré, de szándékában a felesége megakadályozta. Ekkor már több rendőr jött a helyszínére, akik a felűhődt embert a rendőrségre vitték. Hatóság elleni erőszak vétségével vádolva került emiatt ma Temunovics Simon a bíróság elé, a melynek büntető tanácsa Marián Miklós elnöke alatt megtartott fő tárgyaláson vádolt bűnösségét kimondva, nyolc napi fegyházra ítélte. Az ítélet ellen a vád képviselője, valamint a vádolt is felebezést jelentett be.

A juhok vételára. Vojnics Kornis Vince március 18-án elment Vuicsics Iliá bácsmartonosi földbirtokoshoz birkát venni. Miután azokat megnézte, visszajött Szabadkára, hogy atyjával megbeszélje a dolgot és másnap ismét Martonosra ment, ahol meg is vett 468 koronáért 24 drb. birkát és 20 korona foglalt adva elhajtotta a lószágot. Vojnich még aznap el is adta a juhokat, a melynek vételárából 222 koronát felvett, 120 koronát pedig társaságával elmulatott. Vuicsics jó ideig várt a pénzére, most már azonban feljelentette adósát. A bíróság a mai tárgyaláson a vádolt jó hizeműségé-

beigazoltnak látva, felmentő íjéletet hozott és panaszost polgári per útjára utasította.

KÖZGAZDASÁG.

Helyi gabonaárak.

Mérsékelt kínálat, melylyel szemben azonban a vevők igen élénk véltelkedvet tanúsítottak. Buza 9 kor. 70 fill., zab 6 k. 40 f., rozs 7 kor., árpa 6 k. 30 f., tengeri 6 k. 50 f. került forgalomba 50 kgrmonként.

Budapesti gabonatözsde.

Kálnoky és Simon gabonakereskedő cég tudósítása

Aug. 1.

Déli zárlat: Buza ápr.-re 9.98—10.00, buza máj. 1904. —, —, buza okt. 10.26—10.28, rozs ápr.-re —, —, rozs májusra —, —, rozs okt.-re 7.88—7.86, zab májusra —, —, zab —, —, zab okt.-re 7.00—6.98, teng. jul. 1904. 6.74—6.73, tengeri aug. 6.76—6.75, teng. máj. 1905. 6.77—6.76, tengeri —, —, repce —, —, repce aug. 10.70—10.75

Esti zárlat: Buza okt.-ra 10.48—10.49, buza máj. 1904. —, —, buza ápr. 10.77—78, rozs ápr.-re —, —, rozs májusra —, —, rozs okt.-re 8.2—8.22, zab májusra —, —, zab —, —, zab okt.-re 7.19—7.20, teng. aug. 1904. 7.26—7.27, tengeri aug. 6.79—6.80, teng. szept. 7.33—7.34, tengeri 1905. máj. 7.26.27, repce —, —, tepce aug. —, —

REGÉNY CSARNOK.

A POGNEBINI HŐS.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. 25

A szél zugott, mint a pognebini templom orgonája. A foglyok csendesen feküdtek. A fiatalabbik hirtelen felemelkedett és felkiáltott:

»Károly!
»Mi az?
»Alszol?
»Nem...»

»Halgass meg! Felelt. Beszélj, amit akarsz, de én imádkozom.»

»Hát imádkozzál.»

»Mi atyánk, ki vagy a menyekben, szenteltesd a te neved, jöjjön el a te országod...»

Zokogás szagatja meg a fiatal fogoly szavát... de még megérteni a szagatott hangot:

»Legyen meg... a te... akaratom...»
»O Jézus!« sívölt valami Bartek hangjába. »Ó Jézus!«

Nem! Tovább nem bírja! Néhány pillanat még és felkiált:

»Fiatal ur! hiszen én paraszt vagyok...» Azután az ablakon át az erdőbe... Történjék, aminek történnie kell!

E pillanatban kimért léptek halatszanak. Az őrző az élén egy altisztal.

Az őröket felváltják.

Másnap Bartek reggeltől fogva részeg volt. Harmadnap szintén...

Hanem az *után* következő napokon új menetelések, új útközvetek következtek... és mindig jólesik jelelni, hogy örünk visszanyerte az egyensúlyt. Azután az éjszaka után csak kevés előszeretet maradt benne a szesz üveg iránt, amelyben mindig izleteset és feledést találhatni. Egyebekben a csatákban rettenetesebb volt, mint azelőtt. Lábnymán győzelem fakadt

VI.

Ismét több hónap mult el. A tavasz már előrehaladt. Pognebin kertjeiben a cseresznyefák virágoztak, a mezőkön gabona zöldelt. Magda a gunyhó előtt ült, csenevész, inkább baromnak mint embernek való burgonyát hámozott az ebédhez. De aratás előtt Pognebinben minden szűken volt mar. A szegénység leritt Magda fonyadt, gondteli arcáról is. Talán hogy a gondot leplezze, kezdett az asszony félig lehunyva szeméit, vékony erőltetett hangon beszélni:

»Oh, Jaziekem a háboruba ment, ir leveleket, én is írok neki... mert hiszen feleség vagyok.«

A cseresznyefákon, mintha az asszony hangját akarták volna elnyomni, verebek csicseregtek. A csicseregés közben az asszony hol a napon fekvő kutyára, hol a gunyhó előtt elvonuló utra, majd az országúttól kezdve a mezőt és kerteket átszelő növényre tekintett. Magda talán azért nézte ezt az ösvényt, mert egyenesen a vasúthoz vezetett. És az Isten úgy akarta, hogy ezen napon nem hiába leste az ösvényt.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

Laptulajdonosok: A Z A L A P Í T Ó K

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betűkből 5 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér. Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. - Apró hirdetések előre fizetendők.

Arany medál. Ártatlanul vádol. Levelet talál a kívánt helyen. „Barna.” 333.

Bohém gyerek. Még ez idő szerint lehetetlen az ismerkedés, hanem annak idején a „Bácsmegeyi Napló” kis hirdetési rovatában. 334.

Gerő. Maradjon még Szabadkán, e hó 15-én anyuskámmal utazom utitársunk lehetne. 335.

4000 frt készpénzzel rendelkező 30 éves hajadon férjhez menési szándékból megismerkedni szeretne egy középkorú urral. Fényképpel ellátott levelek a kiadóba „4000” j. a. intézendő. 336.

Piros szegfű és tuba rózsá Levélke későn jött, bár ugyan a jelzett helyen is járunk. Kérjük újból a találka helyét velünk tudatni. Önkéntesek.

Eladó egy jó forgalmu gőz és szélmalom. Cím a kiadóban. 338.

Palicson több butorozott lakás kiadó, értesítést ad Sztipics és társai cég Szabadkán 120

Kelebián 20 kapa csemege szőlő örök áron esetleg kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cím a kiadóhivatalban. 113.

Asszonyok, leányok és utcai lapárosok (rikkancsok) kedvező feltételek mellett felvételnek kiadóhivatalunkban. 298.

Tíz bélyeget küldjön (10 fillérest), lábizzadásától biztosan megszabadul Riesz Halas. 297.

Pénzkölesönt házakra, telkekre, föld. birtokokra, második, harmadik helyre is. Cím a kiadóhivatalban. 117

1000 drb prima bor's hordók eladók. Bpest, Vadász fűszerüzlet Damjanich-utca 33 sz 218.

Bicikli vétel. Egy jó karban levő bicikli kerestetik megvételre. 339.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy néhai vb. Ráics Milán csődügyében a csődleltárba 1—22 tétel alatt összeirt és 805 koránára becsült ingóságok Bende Ignác bir. végrehajtó közbenjötté mellett Szabadkán I. kör, Deák-utca 68. házszám alatt 1904. évi augusztus hó 5-én d. e. 10 órakor a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett a becsáron alulis eladatni fognak nyilvános árverésen.

Janiga János,

mint vb. Ráics Milán csődtömeggondnoka.

Órás tanoncznak

felvétetik egy vagy két fiu, kik 1—2 gimnáziumot végeztek.

Czeizler Lipót
chronometer órás

Szabadkán, Kossuth-utca.

Szabadbani és kerti tűzijátékok és papirlampionok

nagy választékban kaphatók:

Jllgenn János

fűszerkereskedőnél a színház mellett

Ugyanott egy tanonc felvétetik.

A kinek szüksége van névjegyre, eljegyzési kártyára, lakodalmi meghívóra, mulatsági meghívóra, színes falragaszra, stb., az forduljon lapunk nyomdájához, ahol azonnal és szépen elkészítik. Vidéki megrendelések teljesítetnek.

Mindentlitt és minden gyógyszerárban kapható. Ugy a házban mint utazásnál nélkülözhetetlen szer a

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA mindenütt ismeretes.

Hatásos emésztési zavaroknál és mellékjelenségeinél mint felbűfűgés, gyomorégés, hurutnál székrekedésnél, étvágytalanság, pyengességnél, torokgyulladás, felfúvódásoknál, továbbá mint görcs és köhögés, csillapító és kitűnő nyálkaoldó, vér és vese tisztító szer.

Legkisebb rendelés postán 12 kis, vagy 6 nagy üveg bérmentve netto 15 korona.

Kicsinyben 1 kis üveg 30 és nagy 60 fillér.

Vigyázzunk az egyedüli és törvényes zöid apáca védjegyre „Ich dien.”

Ezen védjegy utánzása és forgalomba hozatala, vagy eladása törvényileg meg nem engedett, tehát nem szabadalmazott balzsamnak bírólga büntetettik.

Thierry A. gyógyszerész CENTIFOLIA-KENŐCSE

fádalom csillapító, puhító, oldódó, huzódó stb. szer. Legkisebb küldemény 2 tégely 3.60 korona bérmentve. Egy tégely vételnél a lerakatnál 1.90 kor. Központi fiókerakatok Budapestén: Török József, dr. Leo és J. Egger. Lugoson: Vértes. Közvelel megrendelések így címzendők:

Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch Sauerbrunn.

Ha az összeg előre beküldetik, akkor egy nappal előbb lehet küldeni, mint utánvételezésnél és ilyenkor nagyobb utánvételi költségek is vannak, nagyon ajánlatos tehát az összeget rögtön beküldeni, a postautalvány szelvényén a megrendelést megtenni, a pontos cím megjelölésével.